

да изглежда абсурдна, човеконенавистничеството ретроактивно се оказва безукорно подплатена теза за човека като хищник, жертва, мърша.

По традиция стихотворението се схваща в модуса на диалога, но е ясно, че спорът в него е с предрешен победител, доколкото този, който разказва, препредава собствения си разговор със субект, който не присъства другояче, освен в словото на другия. Естествено, този аз си отрежда далеч повече място, втора позиция и финална дума, приписва на опонентката си ужасена реакция, доказваща убедителността му и пр. Важно е да се забележи обаче, че интегралното послание на творбата всъщност не съвпада с позицията и степента на разбиране на лирическия аз. Всъщност по-внимателният читател бързо схваща, че словесното поведение на лирическия аз е донякъде наблюдавано отвън, от нямата, но отчитаща позиция на един надпоставен повествовател, който в процеса на разгръщане на творбата прехвърля идентификацията си от тази с аза към тази с героя на неговата история. Това е важно, тъй като читателят е изправен пред задачата да се домогне до послание, което е отвъдно както спрямо виждането на героя за собствената му участ, така и спрямо перспективата на аза, използващ я като пример-аргумент в спора.

Преди да вземе думата, азът споделя ефекта от словото на героинята: *Смутено потръпнах. И стана ми тежко*. Не е ясно какво точно означава тази реакция, но все пак тя признава въздействената сила на аргумента на опонентката. Следващото признание обаче е от особена важност: *Но аз понакуцвам в теория*. На пръв поглед тази фраза няма смисъл, тъй като героинята е използвала пример, а не теоретично разсъждение. Беше обаче вече показано как примерът пресупозира универсалност. А това е теоретична позиция и азът похвално правилно преценява, че силата на отсрещния аргумент не е в убийството, а в справянето с него, където е и теоретичната общовалидност на уж частната история. Ето защо признанието *и рекох полака,/ без злоба,/ човешки,/ да пробвам със тази история* е важно, тъй като обещава не тотализираща теоретизация, а сингуларността на разказа. Така привидно двамата герои прибегват до идентични истории, за да докажат противоположни тези: тази за нищожността и съответно за величието на човека. На практика обаче се сблъскват две различни употреби на наратива. В първия случай той е използван като пример на общо положение. Във втория наративът съхранява своята сингуларност и по този начин претендира да казва нещо различно и може би по-важно за човека: например, че човешката история не подлежи на обобщаване, че уникалността на човека изисква да се подходи подобаващо към историята, към индивидуалността на всеки човек, а не да се вкарва той в лесна обяснителна матрица, и пр.